10/08/2019

Αφιέρωμα στις Παναγιές της Κρήτης

/ Ιερές Μονές

Ολόκληρη η Ελλάδα, από το ένα άκρο της στο άλλο, γιορτάζει σε λίγες μέρες την Κοίμηση της Θεοτόκου, μία από τις μεγαλύτερες γιορτές της Ορθοδοξίας.

Ας δούμε τα σημαντικότερα μοναστήρια της Κρήτης που τιμούν την Παναγία μας.

Οι κυριότερες μονές στο νομό Ηρακλείου

Μονή Αγκαράθου

Η ανδρική Μονή Αγκαράθου είναι ανάμεσα στα χωριά Σγουροκεφάλι και Σαμπάς, σε απόσταση 23 χλμ. νοτιοανατολικά από το Ηράκλειο. Χρονολογείται από τον 15ο αιώνα, εποχή κατά την οποία ήταν ιδιοκτησία της οικογένειας Καλλέργη, ενώ από τα μέσα του 16ου αιώνα η εκτέλεση οχυρωματικών έργων τής δίνει φρουριακή μορφή, στοιχεία της οποίας σώζονται μέχρι σήμερα.

Το όνομα της Μονής λέγεται ότι προέρχεται από την αγκαραθιά, τοπική ονομασία του φασκόμηλου, καθώς σύμφωνα με την παράδοση η εικόνα της Παναγίας, στην οποία είναι αφιερωμένος ο ναός της μονής, βρέθηκε στο σημείο αυτό κάτω από μια φασκομηλιά.

Μονή Κουδουμά

Είναι μία από τις παλαιότερες Μονές στις νότιες ακτές της κεντρικής Κρήτης. Η θέση της είναι στα νότια της κορυφής Κόφινας (1.231μ.), κοντά σε όρμο, δυτικά από το ακρωτήριο Μάρτσελο. Απέχει 40 μέτρα από τη θάλασσα.

Το όνομα Κουδουμάς είναι πιθανότατα επώνυμο. Αυτό δείχνει έγγραφο του 13ου αιώνα, στο οποίο αναφέρεται το Cudhumano ως επώνυμο. Συγκεκριμένα, η αναφορά γίνεται σε συμβόλαιο με χρονολογία 1280. Η σημερινή Μονή χτίστηκε από τους Κρητικούς μοναχούς Παρθένιο και Ευμένιο Χαριτάκη, αδέρφια μετά το 1870. Παλαιότερα, η μονή είχε καταστραφεί, πιθανότατα από κουρσάρους, και ήταν εγκαταλελειμμένη.

Μονή Παλιανής

Η Μονή είναι γυναικεία αφιερωμένη στην κοίμηση της Θεοτόκου, και εορτάζει 15

Αυγούστου, θεωρείται από τις πιο παλιές Μονές της Κρήτης, ακριβή χρονολογία ιδρύσεως της δεν είναι γνωστή, αυτή είναι και η μία από τις δύο εκδοχές της προέλευσης του ονόματος της Μονής, δηλαδή Παλαιά Μονή που με το πέρασμα των χρόνων έγινε Παλιανή, η άλλη εκδοχή συνδέει το όνομα Παλιανή, με την αρχαία πόλη Απολονία που ήταν λίγο πιο κάτω.

Αγία Μονή Βιάννου

Η Αγία Μονή, μοναστήρι βρίσκεται στην έξοδο του φαραγγιού του Αφρατιού βρίσκεται η Αγία Μονή, Σύμφωνα με την παράδοση χτίστηκε από τρεις Κύπριες μοναχές, οι οποίες αρχικά έχτισαν την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στον Κερατόκαμπο. Το μοναστήρι λειτούργησε κανονικά έως το 1842, αλλά από το 1842 ως το 1865 ερημώθηκε.

Το Δεκαπενταύγουστο, στη γιορτή του μοναστηριού, γίνεται μεγάλο πανηγύρι με πολλούς προσκυνητές από τα γύρω χωριά.

Επίσης στο βάθος της κοιλάδας του Φαφλάκου, στη Βιάννο, σε υψόμετρο 200μ. βρίσκεται το μοναστήρι της Παναγίας της Κεραλιμενιώτισσας που είναι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου.

Μονή Οδηγητρίας

Η Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Οδηγήτριας βρίσκεται πάνω στον ορεινό όγκο των Αστερουσίων Ορέων στα νότια του νομού Ηρακλείου, που αποτελούν το «Αγιον Όρος» της Κρήτης. Ιδρύθηκε το 14ον αιώνα και σχετίζεται με την οικογένεια των Καλλέργηδων στους οποίους ανήκε.

Είναι φρουριακού τύπου, με ένα μεγάλο οχυρό πύργο μέσα στον περίβολο για να προστατεύει τους μοναχούς από τους πειρατές που έφταναν από τη νότια θάλασσα.

Ο δίκλιτος ναός που βρίσκεται στο κέντρο του περιβόλου είναι αφιερωμένος στην Παναγία και στους Αγίους Αποστόλους. Στο αρχικό κτίσμα έχουν γίνει διαδοχικές προσθήκες και στο εσωτερικό του σώζονται τοιχογραφίες, φορητές εικόνες γνωστών ζωγράφων, το περίτεχνο τέμπλο και σπουδαία ιερά άμφια.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας η μονή υπήρξε έδρα και καταφύγιο των επαναστατών και η ιστορία της συνδέθηκε με τον ήρωα Ξωπατέρα, ένα δυναμικό καλόγερο που πολέμησε μόνος του με ολόκληρη στρατιά Οθωμανών. Το 1828, ενώ ένας στρατός 3.000 οθωμανών πολιορκούσε τη μονή, εκείνος οχυρώθηκε στον πύργο και όταν τέλειωσαν οι σφαίρες του, κατέβηκε στην αυλή για να πολεμήσει με το σπαθί του. Τελικά οι Τούρκοι τον σκότωσαν, έβαλαν φωτιά στον πύργο και

κατέστρεψαν το μοναστήρι.

Το μοναστήρι ήταν κέντρο διάδοσης των καλλιτεχνικών ρευμάτων που έφταναν στην Κρήτη από την Κωνσταντινούπολη.

Στην Οδηγήτρια ζουν σήμερα δύο καλόγεροι που διατηρούν την παράδοση των μοναχών και των παλιών ασκητών των Αστερουσίων. Το μοναστήρι επίσης διαθέτει ένα μικρό μουσείο με παλιό λιοτρίβι, πέτρινο φούρνο, παλιά αγροτικά εργαλεία, πατητήρι και άλλα ενδιαφέροντα αντικείμενα άλλων εποχών.

OLYMPUS DIGITAL CAMERA

Μονή Καλυβιανής

Η παλαιότερη ιστορία της Μονής δεν είναι γνωστή. Πιθανότατα όμως λειτουργούσε εκεί Μονή προς τιμήν της Θεοτόκου, η οποία καταστράφηκε κατά την τουρκική επίθεση κατά της Κρήτης και τότε έμεινε μόνο ο Ναός που λειτουργούσε ως το 1821. Από το 1821 μέχρι το 1865 έμεινε εγκαταλειμμένη χρησιμοποιουμένη ως στάβλος από τους Τούρκους γενίτσαρους των Καλυβίων (χωριό που βρίσκεται δίπλα). Η εύρεση της θαυματουργού εικόνας της Παναγίας και τα πολλά θαύματα έκαναν προσκύνημα την Καλυβιανή, αλλά με πολλές περιπέτειες εξαιτίας της αγριότητος των Τούρκων. Το 1911 άρχισε να κτίζεται ο

μεγάλος Ναός που είναι το σημερινό καθολικό της Μονής. Είχε ήδη εγκατασταθεί Ιερομόναχος και λειτουργούσε ως Μονή αλλά άτυπη. Το 1956 με την εγκατάσταση του Μητροπολίτου Τιμοθέου Παπουτσάκη αρχίζει μια νέα περίοδος πνευματικής αναγέννησης. Έγινε γυναικεία Μονή το 1961 και παράλληλα κτίστηκαν από τον τότε Μητροπολίτη Γορτύνης και Αρκαδίας Τιμόθεο, πολλά ιδρύματα για την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου.

Μοναστήρια που πανηγυρίζουν στην υπόλοιπη Κρήτη

Μονή Χρυσοσκαλίτισσας, 76 χλμ νοτιοδυτικά των Χανίων, κοντά στο Ελαφονήσι, χτισμένη πάνω σε ψηλό βράχο, γεγονός που καλεί τους πιστούς να ανηφορίσουν για το κερί της πίστης και της προσευχής. Με το τελευταίο της σκαλί να ήταν κάποτε χρυσό, η ιστορία λέει ότι για αυτό πήρε το όνομα της αλλά και διότι χρυσή είναι η εικόνα που χαρίζει απλόχερα ο ορίζοντας σε κάθε επισκέπτη όταν φτάσει στο μοναστήρι και δει το Λιβυκό Πέλαγος κατά το δειλινό την ημέρα της Παναγιάς.

Η Ιερά Μονή Φανερωμένης, 45 χλμ δυτικά της Σητείας και 24 χλμ ανατολικά από τον Άγιο Νικόλαο, βρίσκεται από τη Β’ Βυζαντινή περίοδο 961-1204 χτισμένη σε μια χαράδρα με το καθολικό της ενσωματωμένο εντός σπηλαίου με χιλιάδες ιστορίες για τη δύναμη που αποπνέει ο χώρος αλλά και τη μαρτυρικότητά της λόγω των καταστροφών από τους Τούρκους.

Η Μονή Οδηγήτριας Γωνιάς Κολυμβαρίου, το σημαντικότερο ίσως προσκύνημα για τον Δεκαπενταύγουστο στα Χανιά, με χιλιάδες κόσμου και από την υπόλοιπη Κρήτη να βρίσκονται στο μοναστήρι για να προσευχηθούν και να αιτηθούν χάρες από τη μητέρα του Χριστού.

Η Παναγιά η Χαρακιανή

Μία από τις γιορτές που ξεχωρίζει, είναι αυτή της Παναγιάς του Χάρακα, στην πεδινή πλευρά του Μυλοποτάμου στο Ρέθυμνο στην τοποθεσία Μπαλί, 38 χιλιόμετρα από την πόλη, η οποία ανήκει στη Μονή του Αγίου Ιωάννη. Έχει καθιερωθεί ως το παγκρήτιο προσκύνημα, με την ευλάβεια των χριστιανών να είναι ολοφάνερη προς τη θαυματουργή κατά πολλούς εικόνα της Παναγίας της Χαρακιανής.

Το μοναστήρι υποδέχεται πιστούς και ολόκληρες οικογένειες που φτάνουν με τα πόδια από χιλιόμετρα μακριά για να φτιάξουν πρόχειρες καλύβες ώστε να περάσουν μέρες μέχρι τη μεγάλη γιορτή.